

Hội nghị lần thứ 16 Các bên tham gia Công ước Liên hợp quốc về đa dạng sinh học (COP16): Đảo ngược sự mất mát đa dạng sinh học

Hội nghị của Liên hợp quốc về đa dạng sinh học đã khai mạc vào ngày 21/10 tại Cali, Colombia. Hội nghị có 196 quốc gia tham dự và thảo luận về cách ngăn chặn và đảo ngược quá trình suy giảm đa dạng sinh học.

Hội nghị lần thứ 16 Các bên tham gia Công ước Liên hợp quốc về đa dạng sinh học (COP16) với chương trình nghị sự kéo dài 12 ngày được tổ chức nhằm giúp nhân loại "hòa bình với thiên nhiên". Các nhà lãnh đạo cho rằng hội nghị rất quan trọng để thúc đẩy hòa bình và hỗ trợ phát triển bền vững. Tổng thư ký Liên hợp quốc António Guterres cho biết, Hội nghị diễn ra trong bối cảnh các hệ sinh thái trên toàn thế giới đang suy giảm nhanh chóng.

Tại Cali, đại diện các quốc gia thảo luận về việc thực hiện Khung đa dạng sinh học toàn cầu Côn Minh-Montreal, một thỏa thuận mang tính bước ngoặt năm 2022 nhằm ngăn chặn và đảo ngược sự suy giảm nghiêm trọng về đa dạng sinh học. Các đại biểu cũng tìm hiểu cách chuyển hàng tỷ đô la cho các nước đang phát triển để bảo tồn và quản lý bền vững đa dạng sinh học.

Bà Susan Gardner, Giám đốc Chương trình Hệ sinh thái của Chương trình Môi trường Liên hợp quốc (UNEP) cho biết: “Đây là thời điểm quyết định đối với thiên nhiên và nhiều cộng đồng trên khắp thế giới. Suy thoái môi trường đang thúc đẩy đói nghèo, làm gia tăng tình trạng di dời và gây ra xung đột. Trong vài năm qua, chúng ta đã thấy các quốc gia đưa ra những cam kết mạnh mẽ để giải quyết cuộc khủng hoảng đa dạng sinh học”.

Dưới đây là một số thông tin về COP16 và những kỳ vọng xung quanh hội nghị này.

Tại sao lại gọi là COP16?

Năm 1992, 150 quốc gia đã ký Công ước về Đa dạng sinh học, một thỏa thuận toàn cầu nhằm hỗ trợ phát triển bền vững bằng cách bảo vệ mạng lưới sự sống trên Trái đất. COP16 là Hội nghị các bên (COP) lần thứ 16 của thỏa thuận đó. Tính đến nay đã có 196 nước thành viên tham gia Công ước này.

Chủ đề của COP16 sẽ là gì?

Các nhà lãnh đạo thế giới, nhà khoa học, nhóm thanh niên, chuyên gia tài chính và những người khác sẽ tham dự sự kiện được gọi là "COP của nhân dân". Họ dự kiến sẽ tập trung vào thông điệp rằng nhân loại đang sắp hết thời gian để cứu thế giới tự nhiên. Tài nguyên thiên nhiên và các dịch vụ mà thiên nhiên cung cấp là nền tảng cho nền văn minh của con người. Nhưng các hệ sinh thái trên khắp thế giới đang bị suy thoái và 1 triệu loài đang bị đe dọa tuyệt chủng.

Cuộc khủng hoảng đó đang làm gia tăng đói nghèo, gây nguy hiểm cho nền kinh tế và cản trở mọi cơ hội đạt được các Mục tiêu Phát triển bền vững. Mặc dù vậy, những người ủng hộ môi trường hy vọng rằng cộng đồng quốc tế đã sẵn sàng tăng cường nỗ lực để giải quyết cuộc khủng hoảng đa dạng sinh học.

"Trong một thời gian quá dài, nhân loại đã coi mình tách biệt khỏi thiên nhiên. Quan điểm đó đang bắt đầu thay đổi và COP16 sẽ là một cơ hội quan trọng để củng cố thông điệp rằng nhân loại và thiên nhiên có mối liên hệ chặt chẽ với nhau", bà Gardner nhấn mạnh.

Khung cảnh Lễ khai mạc Phiên cấp cao, Hội nghị COP16

Nguồn: Bộ Tài nguyên và Môi trường

Tại sao COP16 lại quan trọng?

Đây sẽ là lần đầu tiên các quốc gia họp mặt kể từ khi thông qua Khung đa dạng sinh học toàn cầu Côn Minh-Montreal vào năm 2022. Khung này bao gồm 23 mục tiêu đột phá được xây dựng để bảo vệ thế giới tự nhiên và sẽ đến hạn vào năm 2030. Các quốc gia đã nhất trí cập nhật các kế hoạch quốc gia của họ để thực hiện các mục tiêu đó vào thời điểm họ tham dự COP16, nơi sẽ có cuộc kiểm tra về tình hình thực hiện của các quốc gia.

"Để hội nghị này thành công, chúng ta cần thấy bằng chứng cho thấy các quốc gia đang tăng cường và biến tham vọng của Khung đa dạng sinh học toàn cầu thành hành động ở cấp quốc gia", bà Gardner cho biết.

Di truyền học sẽ đóng vai trò gì tại COP16?

Các quốc gia đã cam kết chia sẻ rộng rãi hơn lợi ích thu được từ những tiến bộ dựa trên thông tin di truyền của thực vật, động vật và các sinh vật sống khác. Thông tin này - bao gồm cả DNA - được lưu trữ dưới dạng kỹ thuật số và được các công ty sử dụng để phát triển mọi thứ, từ các sản phẩm làm đẹp đến các loại thuốc bán chạy nhất cho đến các loại cây trồng năng suất cao.

Các Chính phủ đã nhất trí tạo ra một cơ chế tài trợ để chuyển một phần lợi nhuận từ việc sử dụng thông tin trình tự kỹ thuật số này cho hoạt động bảo tồn đa dạng sinh học và các cộng đồng bảo vệ thiên nhiên. Nhưng vẫn chưa có thông tin cụ thể về doanh nghiệp nào sẽ đóng góp vào quỹ, họ nên đóng góp bao nhiêu hoặc tiền sẽ được phân bổ như thế nào. Các nhà đàm phán sẽ cố gắng tìm câu trả lời cho những câu hỏi hóc búa đó tại COP16.

Các nhà quan sát cho biết, các cuộc đàm phán này sẽ được các bên tham gia trong lĩnh vực mỹ phẩm, dược phẩm và nông nghiệp theo dõi chặt chẽ. Một ý tưởng đang được thảo luận là các công ty đóng góp 1% lợi nhuận của họ vào cơ chế tài trợ, con số có thể lên tới hàng chục tỷ đô la Mỹ.

Các cuộc thảo luận tại COP16 dự kiến sẽ tập trung vào cách các cộng đồng có thể hưởng lợi từ những tiến bộ dựa trên trình tự gen

Nguồn: Chương trình Môi trường Liên hợp quốc (UNEP)

Tài chính có là vấn đề nổi bật trong các cuộc thảo luận?

Câu trả lời là có. Các cuộc thảo luận sẽ tập trung vào cách tăng số tiền dành cho thiên nhiên. Khung Đa dạng sinh học Toàn cầu Côn Minh-Montreal kêu gọi các quốc gia cắt giảm 500 tỷ đô la Mỹ mỗi năm trợ cấp gây hại cho môi trường và chi 200 tỷ đô la Mỹ hàng năm để thực hiện các kế hoạch đa dạng sinh học quốc gia của họ.

Các đại biểu dự khai mạc hội nghị COP16 Cali, Columbia

Nguồn: Bộ Tài nguyên và Môi trường

Đoàn cán bộ Việt Nam tham gia COP 16 tại Cali, Columbia

Nguồn: Bộ Tài nguyên và Môi trường

Theo thỏa thuận này, các quốc gia phát triển đã cam kết cung cấp cho các nước đang phát triển 20 tỷ đô la Mỹ hàng năm để hỗ trợ công tác liên quan đến đa dạng sinh học vào năm 2025. Tại COP16, các cuộc thảo luận sẽ tập trung vào các sắp xếp thể chế cho tài chính đa dạng sinh học và các quốc gia dự kiến sẽ áp dụng cách tiếp cận mới để huy động các nguồn tài chính. Những tiến triển này sẽ là "tín hiệu ban đầu quan trọng" cho thấy các quốc gia phát triển cam kết thực hiện các tham vọng của Khung Đa dạng sinh học Toàn cầu Côn Minh-Montreal.

Bà Gardner cho hay: "Nguồn tài trợ rất quan trọng đối với sự thành công của Khung Đa dạng sinh học Toàn cầu Côn Minh-Montreal. Nếu không có nguồn tài trợ, chúng ta sẽ bị kẹt ở thế trung lập trong khi cố gắng tiến về phía trước".

Tại sao Chương trình nghị sự của COP16 tập trung nhiều vào người dân bản địa?

Người dân bản địa nắm giữ chìa khóa cho một thế giới tự nhiên lành mạnh. Họ quản lý hoặc có quyền sở hữu đối với hơn 1/4 diện tích đất của thế giới, bao gồm nhiều cảnh quan sinh thái nguyên vẹn nhất. Tuy nhiên, người dân bản địa, cùng với những người gốc Phi và cộng đồng địa phương, thường không có mặt khi đưa ra quyết định về thế giới tự nhiên.

Tại COP16, các nhà đàm phán thảo luận về chương trình làm việc về kiến thức và thực hành truyền thống, cũng như việc thành lập một cơ quan phụ trợ nhằm tăng cường sự tham gia của người dân bản địa vào Công ước về Đa dạng sinh học. Theo bà Gardner, người dân bản địa là có vai trò quan trọng trong công tác bảo tồn và có kiến thức quan trọng để chia sẻ với thế giới rộng lớn hơn.

(Nguồn: <https://www.unep.org/news-and-stories/story/crisis-facing-nature-takes-centre-stage-un-summit>)